HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)

25 octombrie 2007 *

În cauza C-334/04,

având ca obiect o acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor formulată în temeiul articolului 226 CE, introdusă la 30 iulie 2004,

Comisia Comunităților Europene, reprezentată de doamna M. Patakia și de domnul M. van Beek, în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg,

reclamantă,

împotriva

Republicii Elene, reprezentată de doamna E. Skandalou, în calitate de agent, cu domiciliul ales în Luxemburg,

pârâtă,

* Limba de procedură: greaca.

susținută de:

Regatul Spaniei, reprezentat de doamna N. Díaz Abad, în calitate de agent, cu domiciliul ales în Luxemburg,

Republica Franceză, reprezentată de domnul G. de Bergues și de doamna C. Jurgensen-Mercier, în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg,

Republica Portugheză, reprezentată de domnul L. Fernandes și de doamna M. Lois, în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg,

Republica Finlanda, reprezentată de doamna T. Pynnä, în calitate de agent, cu domiciliul ales în Luxemburg,

intervenienți,

CURTEA (Camera a doua),

compusă din domnul C. W. A. Timmermans, președinte de cameră, domnul L. Bay Larsen, doamna R. Silva de Lapuerta, domnii P. Kūris (raportor) și J. Klučka, judecători,

avocat general: doamna J. Kokott,
grefier: doamna M. Ferreira, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 22 iunie 2006,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 14 septembrie 2006,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin cererea introductivă, Comisia Comunităților Europene solicită Curții să constate că,

— prin faptul că a clasificat ca arii de protecție specială (denumite în continuare „APS") teritorii ale căror număr și suprafață totală sunt în mod vădit mai mici decât numărul și suprafața totală ale teritoriilor care îndeplinesc condițiile pentru a fi clasificate ca APS în sensul articolului 4 alineatul (1) din Directiva 79/409/CEE a Consiliului din 2 aprilie 1979 privind conservarea păsărilor sălbatice (JO L 103, p. 1, Ediție specială, 15/vol. 1, p. 77), astfel cum a fost modificată în special prin Directiva 97/49/CE a Comisiei din 29 iulie 1997 (JO L 223, p. 9, denumită în continuare „Directiva 79/409"),

— prin faptul că a desemnat APS cu o suprafață în mod vădit mai mică decât suprafața teritoriilor corespondente celor din Inventory of Important Bird Areas in the European Community (Inventar al ariilor importante pentru avifaună în Comunitatea Europeană), publicat în 2000 (denumit în continuare „IBA 2000"), care îndeplinesc condițiile pentru a fi clasificate ca APS,

— prin faptul că nu a desemnat APS pentru numeroase specii de păsări menționate în anexa I la Directiva 79/409 sau a clasificat ca APS arii în care aceste specii sunt insuficient reprezentate,

— prin faptul că nu a desemnat APS pentru numeroase specii migratoare sau a clasificat ca APS arii în care aceste specii erau insuficient reprezentate,

Republica Elenă nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 4 alineatele (1) și (2) din Directiva 79/409.

Cadrul juridic

2 Al nouălea considerent al Directivei 79/409 prevede:

„[Î]ntrucât conservarea, menținerea și restaurarea unei diversități suficiente și a unei suprafețe suficiente pentru habitate [sunt esențiale] pentru conservarea tuturor speciilor de păsări; întrucât pentru anumite specii de păsări trebuie să se prevadă măsuri de conservare speciale în privința habitatelor acestora pentru a li se asigura supraviețuirea și reproducerea în aria de răspândire; întrucât astfel de măsuri trebuie să ia în considerare și speciile migratoare și trebuie să fie coordonate în vederea stabilirii unui cadru coerent."

3 Articolul 1 alineatul (1) din Directiva 79/409 prevede:

„Prezenta directivă se referă la conservarea tuturor speciilor de păsări care se găsesc în stare sălbatică pe teritoriul european al statelor membre pentru care se aplică tratatul. Directiva reglementează protejarea, gestionarea și controlul asupra acestor specii și stabilește normele pentru exploatarea acestora.”

4 Articolul 2 din această directivă prevede:

„Statele membre iau măsurile necesare pentru a menține populația speciilor menționate la articolul 1 la un nivel care să îndeplinească condițiile ecologice, științifice și culturale, ținând seama în același timp de condițiile economice și de recreere sau pentru a adapta populația acestor specii la nivelul respectiv.”

5 Articolul 4 alineatele (1), (2) și (3) din respectiva directivă are următorul cuprins:

„(1) Speciile menționate la anexa I constituie obiectul unor măsuri speciale de conservare a habitatelor acestora pentru a li se asigura supraviețuirea și reproducerea în aria de răspândire.

În acest context, se ține seama de următoarele specii de păsări:

(a) specii pe cale de dispariție;

(b) specii vulnerabile la anumite schimbări ale habitatului lor;

(c) specii considerate rare din cauza efectivului redus al populațiilor sau a distribuției locale limitate;

(d) alte specii care necesită o atenție specială din cauza naturii specifice a habitatului lor.

Tendințele și variațiile efectivului populațiilor sunt luate în considerare ca bază pentru evaluare.

Statele membre clasifică în special cele mai adecvate teritorii, ca număr și suprafață, ca arii de protecție specială pentru conservarea acestor specii, ținând seama de condițiile de protecție din zona geografică maritimă și de uscat în care se aplică prezenta directivă.

(2) Statele membre iau măsuri similare pentru speciile migratoare care apar în mod regulat și nu sunt cuprinse în anexa I, având în vedere nevoia acestora de protecție în zona geografică maritimă și de uscat în care se aplică prezenta directivă, în ceea ce privește zonele de înmulțire, arealul de schimbare a penelor și zonele de hibernare a[le] acestor specii, precum și punctele de popas de-a lungul rutelor lor de migrare. În acest scop, statele membre acordă o atenție specială protecției zonelor umede, în special zonelor umede de importanță internațională.

(3) Statele membre transmit Comisiei toate informațiile relevante pentru ca aceasta să poată lua inițiativele corespunzătoare în vederea coordonării necesare pentru ca zonele menționate anterior la alineatele (1) și (2) să formeze un tot unitar care să îndeplinească cerințele de protecție pentru acele specii în zona geografică maritimă și de uscat în care se aplică prezenta directivă."

Procedura precontencioasă

6 Potrivit Comisiei, în anul 2001 Republica Elenă nu clasificase ca APS toate ariile importante pentru conservarea păsărilor desemnate în IBA 2000. Acest inventar ar desemna, pe baza unor criterii ornitologice pe care le definește și le explică, 186 de arii importante pentru conservarea păsărilor care trebuie clasificate ca APS în sensul Directivei 79/409, ariile respective având o suprafață totală de 3 320 027 ha ce reprezintă 25,2 % din teritoriul național.

7 La 11 octombrie 2001, autoritățile elene au transmis Comisiei o listă de propuneri privind crearea unor noi APS, extinderea unor APS existente și retragerea acelor APS care, pe viitor, urmau să fie incluse în noile APS. Întrucât aceste propuneri nu erau însoțite nici de date geografice, în special cu privire la suprafață, nici de informații tehnice necesare pentru a finaliza clasificarea siturilor ca APS, astfel cum prevede articolul 4 alineatul (3) din Directiva 79/409, Comisia a considerat că Republica Elenă nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 4 alineatele (1) și (2) din această directivă și, la 21 decembrie 2001, i-a adresat acesteia o scrisoare de punere în întârziere.

8 În răspunsul la scrisoarea de punere în întârziere, la 25 martie 2002, guvernul elen a contestat parțial metodologia și criteriile utilizate pentru elaborarea IBA 2000 și a informat Comisia cu privire la dificultățile pe care le avea referitor la clasificarea ca APS a anumitor arii din acest inventar. Ulterior, autoritățile elene și-au asumat angajamentul de a trimite Comisiei o listă cu aproximativ 40 de situri noi pe care intenționau să le clasifice ca APS.

9 Printr-o scrisoare din 30 septembrie 2002, autoritățile elene au comunicat informații cartografice și tehnice în completarea clasificării ca APS a ariilor care figurau în lista transmisă la 11 octombrie 2001. Pe baza acestor informații, Comisia a constatat că Republica Elenă desemnase 110 APS cu o suprafață de 811 236 ha. Întrucât nu a primit informații suplimentare referitoare la desemnarea altor APS, la 19 decembrie 2002, Comisia a adresat un aviz motivat prin care invita acest stat membru să ia măsurile necesare pentru a se conforma avizului într-un termen de două luni.

10 În primul lor răspuns la avizul motivat, autoritățile elene, printr-o scrisoare din 20 februarie 2003, au furnizat informații tehnice și cartografice cu privire la 51 de situri, propunând o modificare a limitelor pentru 10 dintre acestea.

11 După ce a luat cunoștință de acest răspuns, precum și de cele suplimentare transmise de către autoritățile elene la 5 mai și la 2 decembrie 2003, considerând că situația rămânea în continuare nesatisfăcătoare, Comisia a introdus prezenta acțiune.

12 Prin Ordonanța președintelui Curții din 10 decembrie 2004, Regatul Spaniei, Republica Franceză, Republica Portugheză și Republica Finlanda au fost autorizate să intervină în susținerea concluziilor Republicii Elene.

Cu privire la acțiune

Cu privire la primul și la al doilea motiv întemeiate pe clasificarea ca APS a unor teritorii ale căror număr și suprafață totală sunt în mod vădit mai mici decât numărul și suprafața totală ale teritoriilor care îndeplinesc condițiile pentru a fi clasificate ca APS în sensul Directivei 79/409 și pe desemnarea unor APS cu o suprafață în mod vădit mai mică decât cea a teritoriilor corespondente celor identificate în IBA 2000

13 În prealabil, primele două motive invocate de Comisie trebuie analizate ca un singur și unic motiv întemeiat pe lipsa și pe caracterul insuficient al clasificării ca APS a teritoriilor identificate în IBA 2000.

Argumentele părților

14 Comisia susține că Republica Elenă nu a realizat clasificarea a 45 de arii importante pentru conservarea păsărilor și nu a clasificat decât parțial 141 dintre aceste arii care îndeplinesc condițiile pentru a fi clasificate ca APS în sensul articolului 4 alineatul (1) din Directiva 79/409. Ariile respective formează 151 de APS care nu au făcut obiectul niciunui act obligatoriu din punct de vedere juridic, întrucât Comisiei nu i-a fost notificat niciun ordin comun al ministrului mediului, amenajării teritoriului și lucrărilor publice și al ministrului agriculturii. În plus, aceasta adaugă că desemnarea respectivă acoperă o suprafață de 1 360 069 ha care nu reprezintă decât 40 % din suprafața totală a celor 186 de arii importante pentru conservarea păsărilor inventariate în IBA 2000.

15 În final, Comisia subliniază că observația cu privire la clasificarea parțială a ariilor importante pentru conservarea păsărilor identificate în IBA 2000 se referă mai ales la zonele umede menționate la articolul 4 alineatul (2) din Directiva 79/409 și în special la zonele de importanță internațională astfel cum sunt definite în Convenția asupra zonelor umede, de importanță internațională, în special ca habitat al pasărilor acvatice, încheiată la Ramsar la 2 februarie 1971 (denumită în continuare „Convenția de la Ramsar").

16 Guvernul elen admite faptul că 45 de arii importante pentru conservarea păsărilor inventariate în IBA 2000 nu au fost clasificate ca APS și urmează să fie analizate în cadrul „Programului de reexaminare a 69 de situri importante pentru păsări în vederea clasificării acestora ca APS pentru păsări. Elaborarea de proiecte de acțiune pentru protecția speciilor prioritare" din 11 februarie 2004 (denumit în continuare „programul de reexaminare").

17 În plus, guvernul menționat subliniază că cele 151 de APS au fost clasificate pe baza celor mai recente date ornitologice, astfel cum sunt definite de către autoritățile elene competente și de către un comitet interministerial special, cu participarea Elliniki Ornithologiki Etaireia (Societatea Ornitologică Elenă, denumită în continuare „EOE").

18 În sfârșit, în ceea ce privește zonele umede, guvernul elen consideră că au fost clasificate ca APS toate zonele care sunt importante pentru conservarea păsărilor. Referindu-se mai specific la zonele umede de importanță internațională, guvernul elen precizează că zonele respective au fost clasificate ca APS în proporție de mai mult de 85 % din suprafața lor, cu excepția zonelor deltei Nestou și Vistonida. Zonele marine care fac parte din zonele umede definite în Convenția de la Ramsar au fost de asemenea incluse în APS. Suprafețele APS sunt diferite de cele ale zonelor definite în această convenție, întrucât unele dintre acestea nu prezintă un interes ornitologic care să permită clasificarea lor ca APS.

19 În concluzie, guvernul elen consideră că, deși numărul și suprafața teritoriilor care au fost clasificate ca APS sunt mai mici decât numărul și suprafața ariilor importante pentru conservarea păsărilor inventariate în IBA 2000, o astfel de clasificare nu este în mod vădit inferioară inventarului menționat, în măsura în care, prin desemnarea a 151 de APS, acesta a clasificat 141 din cele 186 de arii importante pentru conservarea păsărilor înregistrate în inventarul menționat, ceea ce reprezintă mai mult de jumătate din ariile respective.

20 Potrivit guvernului spaniol, IBA 2000 prezintă deficiențe mai ales cu privire la faptul că nicio autoritate administrativă publică competentă în domeniul mediului nu a supervizat elaborarea inventarului menționat pentru a garanta precizia și exactitatea datelor sale și, prin urmare, nu este posibil să îi fie atribuită aceeași valoare ca și studiului *Inventory of Important Bird Areas in the European Community,* publicat în 1989 (denumit în continuare „IBA 89").

21 Guvernul francez susține că IBA 2000 reprezintă o referință utilă, însă nu este suficient pentru clasificarea ca APS, în sensul Directivei 79/409, a siturilor care figurează în inventarul menționat și că această directivă nu stabilește criterii de identificare a APS referitoare la suprafața totală sau la procentaj.

22 Guvernul portughez arată că trebuie acordat statelor membre un termen rezonabil pentru a efectua studiile necesare. Inventarele precum IBA 2000 reprezintă baze de referință recunoscute și incontestabile care nu pot constitui matrice cantitative utilizate pentru a verifica executarea obligațiilor impuse de Directiva 79/409.

23 Potrivit guvernului finlandez, dacă se recurge la IBA 2000, sarcina probei devine disproporționată, întrucât statele membre au obligația de a prezenta date științifice pentru a stabili că o arie nu îndeplinește criteriile pentru a fi clasificată ca APS, deși aceasta este desemnată ca atare în inventarul menționat.

Aprecierea Curții

24 Trebuie amintit că articolul 4 din Directiva 79/409 prevede un regim al cărui obiectiv și a cărui consolidare vizează în mod specific atât speciile menționate în anexa I la această directivă, cât și speciile migratoare care nu sunt cuprinse în anexa respectivă, regim care se justifică prin faptul că privește speciile cele mai amenințate și speciile care constituie un patrimoniu comun al Comunității (Hotărârea din 13 iulie 2006, Comisia/Portugalia, C-191/05, Rec., p. I-6853, punctul 9 și jurisprudența citată). De altfel, din cel de al nouălea considerent al acestei directive reiese că, pentru conservarea tuturor speciilor de păsări, sunt esențiale conservarea, menținerea și restaurarea unei diversități și a unei suprafețe suficiente pentru habitate. Statele membre au, prin urmare, obligația de a adopta măsurile necesare pentru conservarea speciilor respective (Hotărârea din 28 iunie 2007, Comisia/Spania, C-235/04, Rep., p. I-5415, punctul 23).

25 În acest scop, actualizarea datelor științifice este necesară pentru a determina situația celor mai amenințate specii, precum și a speciilor care constituie un patrimoniu comun al Comunității, în vederea clasificării ca APS a celor mai adecvate teritorii. Se impune astfel utilizarea celor mai actualizate date științifice disponibile la expirarea termenului stabilit în avizul motivat (Hotărârea Comisia/Spania, citată anterior, punctul 24).

26 În această privință, trebuie amintit că inventarele naționale, printre care IBA 2000 elaborat de EOE, au revizuit primul studiu paneuropean realizat prin IBA 89, prezentând date științifice mai precise și actualizate.

27 În ceea ce privește IBA 89, ținând cont de caracterul științific al acestuia și de lipsa oricărui element de probă științifică prezentat de către un stat membru, care să urmărească în special să demonstreze că pot fi îndeplinite obligațiile care decurg din articolul 4 alineatele (1) și (2) din Directiva 79/409, prin clasificarea ca APS a altor situri decât cele care rezultă din inventarul menționat și care ocupă o suprafață totală mai mică decât suprafața ariilor din inventar, Curtea a considerat că poate utiliza acest inventar, chiar dacă nu este obligatoriu din punct de vedere juridic, ca element de referință care permite să se aprecieze dacă un stat membru a clasificat ca APS teritorii suficiente ca număr și suprafață în sensul dispozițiilor menționate anterior din Directiva 79/409 (a se vedea în acest sens Hotărârea din 19 mai 1998, Comisia/Țările de Jos, C-3/96, Rec., p. I-3031, punctele 68-70, Hotărârea din 20 martie 2003, Comisia/Italia, C-378/01, Rec., p. I-2857, punctul 18, și Hotărârea Comisia/Spania, citată anterior, punctul 26).

28 Trebuie să se constate că IBA 2000 stabilește un inventar actualizat al ariilor importante pentru conservarea păsărilor în Grecia, inventar care, în lipsa unor probe științifice contrare, constituie un element de referință ce permite să se aprecieze dacă acest stat membru a clasificat ca APS teritorii suficiente ca număr și ca suprafață pentru a oferi o protecție tuturor speciilor de păsări enumerate în anexa I la Directiva 79/409, precum și speciilor migratoare care nu sunt cuprinse în această anexă.

29 În această privință, se impune să se sublinieze că, după cum precizează chiar guvernul elen, elementele incluse în IBA 2000 au fost determinate, în ceea ce privește Grecia, în special de către EOE. De altfel, alegerea celor 151 de APS a fost realizată în colaborare cu organismul menționat care a furnizat asistența științifică și tehnică.

30 În prezenta cauză, este clar că, întrucât a continuat programul de reexaminare ale cărui rezultate nu erau încă disponibile la expirarea termenului stabilit în avizul motivat și întrucât nu a comunicat Comisiei, la expirarea termenului menționat, informațiile cu privire la metodologia urmată în cadrul programului respectiv, precum și alte informații științifice, Republica Elenă nu a prezentat elemente de natură să contrazică rezultatele cuprinse în IBA 2000.

31 Constatarea anterioară nu ar putea fi repusă în discuție de argumentul întemeiat pe necesitatea de a acorda un termen rezonabil statelor membre pentru a realiza studii pe termen lung de observație și cartografie în vederea definirii ariilor importante pentru conservarea păsărilor.

32 Într-adevăr, după cum a arătat avocatul general la punctele 48 și 49 din concluzii, dacă statele membre sunt singure răspunzătoare de clasificarea APS și în acest scop trebuie să se întemeieze pe cele mai bune cunoștințe tehnice disponibile, aceasta nu înseamnă că o astfel de obligație nu se aplică atât timp cât autoritățile competente nu au evaluat și nu au verificat noile cunoștințe științifice. O astfel de obligație de clasificare există de la expirarea termenului de transpunere a Directivei 79/409, respectiv, în ceea ce privește Republica Elenă, de la 6 aprilie 1981.

33 Luând în considerare toate cele de mai sus, trebuie să se constate că, în lipsa prezentării unor studii științifice de natură să contrazică rezultatele cuprinse în IBA 2000,

acest inventar constituie cea mai actualizată și cea mai precisă referință pentru identificarea celor mai adecvate situri ca număr și ca suprafață pentru conservarea păsărilor.

34 În continuare, în ceea ce privește caracterul vădit insuficient al clasificării ca APS a teritoriilor care îndeplinesc condițiile pentru a fi clasificate ca APS în sensul articolului 4 alineatul (1) din Directiva 79/409, trebuie amintit faptul că statele membre au obligația de a clasifica drept APS toate siturile care, prin aplicarea criteriilor ornitologice, par ca fiind cele mai adecvate în privința conservării speciilor respective (a se vedea Hotărârea Comisia/Țările de Jos, citată anterior, punctul 62).

35 În prezenta cauză, este evident că 141 din cele 151 de APS desemnate de Republica Elenă permit să se protejeze numai 40 % din suprafața totală a celor 186 de arii importante pentru conservarea păsărilor inventariate în IBA 2000. Reiese astfel că 45 de arii importante pentru conservarea păsărilor, reprezentând 60 % din suprafața totală menționată mai sus, nu sunt clasificate ca APS.

36 Se impune să se constate că, în lipsa unor date științifice de natură să contrazică rezultatele cuprinse în IBA 2000, Republica Elenă a clasificat ca APS arii ale căror număr și suprafață totală sunt în mod vădit mai mici decât numărul și suprafața totală ale siturilor considerate ca fiind cele mai adecvate pentru conservarea speciilor respective. Prin urmare, acțiunea cu privire la acest aspect trebuie admisă.

37 În final, în ceea ce privește clasificarea parțială a ariilor importante pentru conservarea păsărilor și în special a zonelor umede, trebuie amintit că articolul 4 alineatul (2)

din Directiva 79/409 prevede că statele membre acordă o atenție specială protecției zonelor umede, în special zonelor de importanță internațională (a se vedea Hotărârea Comisia/Spania, citată anterior, punctul 81).

38 În această privință, din IBA 2000 reiese că 32 de zone umede adăpostesc mai mult de 1 % din populațiile biogeografice de păsări acvatice și că alte 49 de zone adăpostesc mai mult de 1 % din populațiile migratoare ale uneia sau ale mai multor păsări acvatice.

39 Prin urmare, trebuie analizat dacă, după cum susține Comisia, Republica Elenă a clasificat ca APS anumite zone umede de importanță internațională, în special cele care sunt desemnate în Convenția de la Ramsar, care nu corespund decât parțial suprafeței ariilor importante pentru conservarea păsărilor corespondente celor inventariate în IBA 2000, și dacă, tot potrivit Comisiei, anumite situri care îndeplinesc criteriile enumerate în această convenție și care constituie arii importante pentru conservarea păsărilor inventariate în IBA 2000 trebuie clasificate ca APS în conformitate cu articolul 4 alineatul (2) din Directiva 79/409 și încă nu sunt astfel clasificate.

40 Cu titlu de exemplu de zone umede de importanță internațională care nu au fost clasificate ca APS sau au fost clasificate ca APS, însă mai puțin de 50 % din suprafața acestora este acoperită de APS, Comisia menționează siturile nr. 45 (Lake Vegoritis and Lake Petron), nr. 91 (Lakes Trichonida and Lysimachia), nr. 99 (Kotychi Lagoon), nr. 166 (Mount Dikios, Cape Louros, Lake Psalidi, and Alyki) și nr. 180 (Lake Kourna, Almyrou Delta and Georgioupolis Beach) cu privire la care guvernul elen subliniază motivele care justifică diferențele existente între ariile importante pentru conservarea păsărilor inventariate în IBA 2000 și ariile pe care le-a clasificat ca APS.

41 Se impune să se arate că, în ceea ce privește situl nr. 45, guvernul elen invocă faptul că numai lacul Petron (Lake Petron) trebuie clasificat ca APS, întrucât doar acesta adăpostește cormoranul mic *(Phalacrocorax pygmæus*). Același lucru este valabil și pentru situl nr. 91, în cadrul căruia numai lacul Lysimachia (Lake Lysimachia) prezintă un interes pentru rața roșie (*Aythya nyroca*).

42 Trebuie amintit că marja de apreciere de care dispun statele membre atunci când aleg cele mai adecvate teritorii pentru clasificarea ca APS privește punerea în aplicare a criteriilor ornitologice în vederea identificării celor mai adecvate teritorii pentru conservarea speciilor respective (a se vedea în acest sens Hotărârea Comisia/Țările de Jos, citată anterior, punctul 61).

43 Or, după cum a arătat avocatul general la punctul 54 din concluzii, reiese că cele două situri menționate mai sus sunt selectate în temeiul criteriilor definite de Convenția de la Ramsar ca urmare a importanței cormoranului mic și a răței roșii. Întrucât Comisia nu contestă lipsa de importanță a suprafețelor neacoperite în raport cu aceste două specii, argumentarea guvernului elen cu privire la acest aspect trebuie admisă.

44 În ceea ce privește situl nr. 166, din descrierea acestuia în IBA 2000 rezultă că este constituit dintr-un masiv montan, dominat de maquis și de păduri și că acesta cuprinde și zone umede. Situl respectiv este descris în IBA 2000 ca fiind un loc important de incubație și de popas pentru păsările de pradă.

45 De asemenea, în lipsa unor date științifice contrare, situl nr. 166 menționat în IBA 2000 pare cel mai adecvat pentru conservarea speciilor în cauză (a se vedea Hotărârea Comisia/Țările de Jos, citată anterior, punctul 62). În concluzie, clasificarea ca APS doar a lacului Psalidi și Alyki (Lake Psalidi and Alyki), în calitate de zonă umedă,

nu este suficientă pentru a îndeplini obligațiile care decurg din articolul 4 alineatele (1) și (2) din Directiva 79/409. Prin urmare, acțiunea Comisiei referitoare la acest aspect trebuie admisă.

46 Referindu-se mai specific la siturile nr. 99 și 180, guvernul elen consideră că acestea nu prezintă un interes ornitologic. Comisia contestă acest argument deoarece nu i-a fost comunicată nicio evaluare științifică. Întrucât guvernul elen nu a prezentat o probă științifică în sens contrar la expirarea termenului stabilit în avizul motivat, acțiunea Comisiei referitoare la acest aspect trebuie admisă.

47 În ceea ce privește celelalte situri menționate de Comisie, și anume siturile nr. 59 (Pinios Delta), nr. 61 (Reservoirs of former Lake Karla), nr. 89 (Lake Amvrakia), nr. 98 (Kalogria lagoon, Strofilia forest, and Lamia marshes) în cadrul căruia părți semnificative nu sunt acoperite de APS, nr. 132 (Lakes Khortaro and Alyki, Moudros gulf, Diapori fen, and Fakos peninsula) în cadrul căruia golful Moudros nu este acoperit de APS, și nr. 138 (Gera Gulf-Dipi and Haramida marshes, Lesvos), care este parțial acoperit, trebuie să se constate că Republica Elenă a anunțat că urma să procedeze la o reevaluare a acestor situri.

48 Având în vedere cele de mai sus, se impune să se concluzioneze că, în lipsa prezentării unor studii științifice de natură să contrazică rezultatele cuprinse în IBA 2000, prin faptul că a clasificat ca APS teritorii ale căror număr și suprafață totală sunt în mod vădit mai mici decât numărul și suprafața totală ale teritoriilor care îndeplinesc condițiile pentru a fi clasificate ca APS, Republica Elenă nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 4 alineatele (1) și (2) din Directiva 79/409.

Cu privire la al treilea și la al patrulea motiv întemeiate pe nedesemnarea de APS pentru numeroase specii de păsări menționate în anexa I la Directiva 79/409, precum și pentru numeroase specii migratoare care nu sunt cuprinse în anexa respectivă sau pe clasificarea ca APS a unor arii în care aceste specii sunt insuficient reprezentate

Argumentele părților

49 Potrivit Comisiei, următoarele specii de păsări, și anume cormoranul moțat (*Phalacrocorax aristotelis desmarestii*), zăganul (*Gypœtus barbatus*), vulturul pleșuv brun (*Ægypius monachus*), acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*), acvila de câmp (*Aquila heliaca*), șorecarul mare (*Buteo rufinus*), acvila porumbacă (*Hieraœtus fasciatus*), vânturelul mic (*Falco naumanni*), șoimul Eleonora (*Falco eleonoræ*), șoimul sudic (*Falco biarmicus*), țicleanul (Sitta krueperi) și presura cenușie (*Emberiza cineracea*), menționate în anexa I la Directiva 79/409, sunt insuficient protejate de APS.

50 În ceea ce privește speciile migratoare, Comisia arată că numeroase situri identificate în IBA 2000 sunt de asemenea foarte importante pentru aceste specii care sunt protejate în temeiul articolului 4 alineatul (2) din Directiva 79/409. Sunt avute în vedere mai ales anumite păsări anseriforme, charadriiformele, precum și anumite specii mai comune incluse în anexa I la această directivă pentru motive legate de migrare sau hibernare.

51 Guvernul elen consideră că speciile menționate în anexa I la Directiva 79/409 sunt suficient protejate, cu excepția șorecarului mare, a vânturelului mic, a țicleanului și a

presurei cenușii. În ceea ce privește acvila de câmp, guvernul elen precizează că, după finalizarea studiului referitor la 10 situri pilot, vor fi disponibile elemente de probă mai actuale.

52 Guvernul elen mai adaugă faptul că, pentru o anumită specie, compararea populației protejate prin APS cu populația inventariată în IBA 2000 nu poate constitui criteriul unic și incontestabil al caracterului suficient al protecției acestei specii. Potrivit guvernului menționat, este posibil ca, în funcție de repartiția speciei respective în cadrul unui sit, cerințele impuse de grupul C de criterii (grup referitor la țările Uniunii Europene), care figurează în IBA 2000, să nu fie îndeplinite în ceea ce privește populația acestei specii.

53 În ceea ce privește metodologia și criteriile utilizate, Comisia susține, pe de o parte, că autoritățile elene contestă, în anumite cazuri, criteriile care figurează în IBA 2000, însă, în alte cazuri, utilizează aceleași criterii și astfel se contrazic, iar pe de altă parte, că acestea își întemeiază argumentele pe importanța anumitor situri, în timp ce rezultatul urmărit este protecția speciilor.

Aprecierea Curții

54 Prin al treilea și al patrulea motiv, Comisia reproșează Republicii Elene faptul că nu a desemnat APS pentru numeroase specii de păsări menționate în anexa I la Directiva 79/409, precum și pentru numeroase specii migratoare care nu sunt cuprinse în anexa respectivă sau că a clasificat ca APS arii în care aceste specii sunt insuficient reprezentate.

55 De la bun început, se impune respingerea concluziilor Comisiei prin care se urmărește constatarea faptului că, întrucât nu a desemnat APS pentru numeroase specii de păsări menționate în anexa I la Directiva 79/409, precum și pentru numeroase specii migratoare care nu sunt cuprinse în anexa respectivă, Republica Elenă nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 4 alineatele (1) și (2) din Directiva 79/409.

56 Într-adevăr, din procedura derulată reiese că, pe de o parte, în ceea ce privește speciile menționate în anexa I la Directiva 79/409, singura specie pentru care situl principal de reproducere nu a făcut obiectul unei clasificări ca APS este țicleanul și, pe de altă parte, în ceea ce privește speciile migratoare care nu sunt cuprinse în anexa respectivă, nu există nicio specie pentru care nu a fost clasificat niciun teritoriu. Întrucât guvernul elen a admis motivul Comisiei în ceea ce privește țicleanul, se impune admiterea concluziilor Comisiei referitoare la lipsa desemnării de APS numai cu privire la această specie.

57 Prin motivul referitor la clasificarea ca APS a unor teritorii în cadrul cărora numeroase specii de păsări menționate în anexa I la Directiva 79/409 și numeroase specii migratoare care nu sunt cuprinse în anexa respectivă ar fi insuficient reprezentate, Comisia susține, în mod specific cu privire la populația a 12 specii de păsări, că acele APS delimitate de Grecia acoperă în mod insuficient suprafața siturilor identificate în IBA 2000 în care sunt prezente aceste specii.

58 Întrucât guvernul elen a admis în mod expres acest motiv în legătură cu șorecarul mare, vânturelul mic și presura cenușie, se impune admiterea acțiunii cu privire la aceste specii.

59 În aceea ce privește celelalte specii, și anume cormoranul moțat, zăganul, vulturul pleșuv brun, acvila țipătoare mică, acvila de câmp, acvila porumbacă, șoimul Eleonora și șoimul sudic, trebuie să se constate că, întrucât a făcut trimitere la programul de reexaminare, precum și la studiul celor 10 situri pilot pentru care nu fusese finalizată evaluarea și întrucât nu a notificat studiul elaborat de EOE referitor la vulturul pleșuv brun, guvernul elen nu a prezentat studii științifice de natură să contrazică rezultatele cuprinse în IBA 2000 și să demonstreze că au fost clasificate ca APS arii în care aceste specii sunt suficient reprezentate. Prin urmare, acțiunea Comisiei referitoare la acest aspect trebuie admisă.

60 Având în vedere cele de mai sus, se impune să se constate că, prin faptul că nu a desemnat APS pentru a oferi protecție țicleanului și a clasificat ca APS arii în care cormoranul moțat, zăganul, vulturul pleșuv brun, acvila țipătoare mică, acvila de câmp, șorecarul mare, acvila porumbacă, vânturelul mic, șoimul Eleonora, șoimul sudic și presura cenușie sunt insuficient reprezentate, Republica Elenă nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 4 alineatele (1) și (2) din Directiva 79/409.

61 Prin urmare, acțiunea formulată de Comisie trebuie să fie considerată întemeiată.

62 Având în vedere cele de mai sus, trebuie să se constate că:

— prin faptul că a clasificat ca APS teritorii ale căror număr și suprafață totală sunt în mod vădit mai mici decât numărul și suprafața totală ale teritoriilor care îndeplinesc condițiile pentru a fi clasificate ca APS în sensul articolului 4 alineatele (1) și (2) din Directiva 79/409;

— prin faptul că nu a desemnat APS pentru a oferi protecție țicleanului și

— prin faptul că a clasificat ca APS arii în care cormoranul moțat, zăganul, vulturul pleșuv brun, acvila țipătoare mică, acvila de câmp, șorecarul mare, acvila porumbacă, vânturelul mic, șoimul Eleonora, șoimul sudic și presura cenușie sunt insuficient reprezentate,

Republica Elenă nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 4 alineatele (1) și (2) din Directiva 79/409.

Cu privire la cheltuielile de judecată

63 În temeiul articolului 69 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Comisia a solicitat obligarea Republicii Elene la plata cheltuielilor de judecată, iar Republica Elenă a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată. Conform alineatului (4) primul paragraf din același articol, Regatul Spaniei, Republica Franceză, Republica Portugheză și Republica Finlanda, intervenientе în litigiu, suportă propriile cheltuieli de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară și hotărăște:

1) Republica Elenă,

— prin faptul că a clasificat ca arii de protecție specială teritorii ale căror număr și suprafață totală sunt în mod vădit mai mici decât numărul și suprafața totală ale teritoriilor care îndeplinesc condițiile pentru a fi clasificate ca arii de protecție specială în sensul articolului 4 alineatele (1) și (2) din Directiva 79/409/CEE a Consiliului din 2 aprilie 1979 privind conservarea păsărilor sălbatice, astfel cum a fost modificată în special prin Directiva 97/49/CE a Comisiei din 29 iulie 1997,

— prin faptul că nu a desemnat arii de protecție specială pentru a oferi protecție țicleanului (*Sitta krueperi*) și

— prin faptul că a clasificat ca arii de protecție specială arii în care cormoranul moțat (*Phalacrocorax aristotelis desmarestii*), zăganul (*Gypætus barbatus*), vulturul pleșuv brun (*Ægypius monachus*), acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*), acvila de câmp (*Aquila heliaca*), șorecarul mare (*Buteo rufinus*), acvila porumbacă (*Hieraætus fasciatus*), vânturelul mic (*Falco naumanni*), șoimul Eleonora (*Falco eleonoræ*), șoimul sudic (*Falco biarmicus*) și presura cenușie (*Emberiza cineracea*) sunt insuficient reprezentate,

nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 4 alineatele (1) și (2) din Directiva 79/409, astfel cum a fost modificată prin Directiva 97/49.

2) Respinge acțiunea cu privire la restul motivelor.

3) Obligă Republica Elenă la plata cheltuielilor de judecată.

4) Regatul Spaniei, Republica Franceză, Republica Portugheză și Republica Finlanda suportă propriile cheltuieli de judecată.

Semnături